Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

про результати відвідування
Заставнівського районного суду Чернівецької області

17.09.2026

м. Чернівці, 2026 рік

І. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 191, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 17.09.2026 групою НПМ здійснено відвідування Заставнівського районного суду Чернівецької області (далі – суд).

Відвідування здійснювали наступні представники групи НПМ:

Середенко Валерія Вячеславівна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Шевчук Олександр Вікторович, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Юрку Анастасія Георгіївна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Лупу Аріна Віталіївна, представник громадської організації (регіональний координатор взаємодії з громадськістю Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини).

Суд знаходиться за адресою: вул. Незалежності, буд. 95, м. Заставна, Чернівецький р-н, Чернівецька обл,, 59400.

Керівництво суду:

Вайновська Олена Євгенівна, голова суду;

Піцик Ірина Іллівна, керівник апарату суду.

Під час здійснення відвідування забезпечено безперешкодний доступ до всіх приміщень. Супровід групи НПМ під час візиту здійснювала керівник апарату суду Піцик Ірина Іллівна.

Об’єкт відвідування є суд першої інстанції, в якому розглядаються справи, віднесені процесуальним законодавством до його підсудності, а саме: цивільні, кримінальні, адміністративні справи, а також справи про адміністративні правопорушення у випадках та порядку, передбачених процесуальними законами.

Заставнівський районний суд має штатну чисельність суддів у кількості 5 осіб, з яких станом на 17.09.2026 фактично здійснюють правосуддя 5.

Організаційне та фінансове забезпечення діяльності суду здійснює Державна судова адміністрація України через Територіальне управління Державної судової адміністрації України у Чернівецькій області.

Суд розміщений у двоповерховій будівлі (фото 1). У будівлі суду облаштовано два входи/виходи – основний (центральний) та службовий (конвойний). При вході до суду розміщена кнопка виклику персоналу для маломобільних осіб (фото 2).

Відповідно до вимог пунктів 8.3.3 та 8.4.2.3 Державних будівельних норм В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд», затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України 30.11.2018 № 327 (далі – ДБН Інклюзивність), на вхідних дверях до суду розміщено контрастно забарвлені попереджувальні смуги та наявна табличка зі шрифтом Брайля.

У вестибюлі суду розміщується пост співробітників Служби судової охорони, які забезпечують пропускний режим та здійснюють реєстрацію відвідувачів суду, громадський порядок і захист усіх учасників судового процесу. Суд облаштовано системою відеонагляду та стаціонарним металодетектором аркового типу (фото 3). Також з'ясовано, що на пості співробітників Служби судової охорони знаходиться медична аптечка для надання першої домедичної допомоги.

У суді розміщено три зали судових засідань: одна зала для розгляду кримінальних справ розташована на першому поверсі та дві зали судових засідань – на другому поверсі. Під час відвідування групою НПМ оглянуто залу судових засідань для розгляду кримінальних справ (фото 4).

У залі судового засідання для розгляду кримінальних справ розміщена кабіна для обвинувачених (підсудних), засуджених із захисного скла (фото 5) та обладнано систему відеоконференцзв'язку для проведення судових засідань у режимі відеоконференції.

Вікна зали судового засідання для розгляду кримінальних справ заґратовані, що дозволяє забезпечити безпеку в суді та відповідає вимогам пункту 11 Інструкції з організації конвоювання та тримання в судах обвинувачених (підсудних), засуджених за вимогою судів, затвердженого спільним наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України, Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Державної судової адміністрації України, Генеральної прокуратури України від 26.05.2015 № 613/785/5/30/29/67/68 (далі – Інструкція).

Конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених до суду здійснюється Національною поліцією України.

На час візиту обвинувачені (підсудні), засуджені в суді не перебували.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування групи НПМ здійснено 12.03.2025. За результатами попереднього відвідування НПМ встановлено порушення: права на захист від катування та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання; права на життя; прав осіб з інвалідністю; права на професійну правничу допомогу.

Слід зазначити, що станом на 17.09.2026 недоліки та порушення, виявлені за результатами попереднього відвідування, були усунуті лише частково, зокрема, встановлено пандус (фото 6).

ІІ. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Право не бути підданим катуванню, жорстокому, нелюдському або такому, що принижує його гідність, поводженню чи покаранню (стаття 3 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, стаття 28 Конституції України).

1. Під час відвідування приміщень суду встановлено факт порушення вимог пункту 6.5.2. ДБН В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди», затверджені наказом Міністерства регіонального розвитку та будівництва України від 17.05.2010 №175 (далі – ДБН Суди), де визначено, що кількість камер для обвинувачених (підсудних), засуджених слід передбачати, виходячи з розрахунку три камери на кожен зал судових засідань для розгляду кримінальних справ. Натомість у суді взагалі відсутні камери для утримання обвинувачених (підсудних), засуджених. Вони очікують на судове засідання у стаціонарному загородженому боксі, що призводить до утримання зазначених осіб протягом тривалого часу в неприпустимих умовах, до відсутності доступу до питної води та санітарної кімнати.

За таких обставин у суді не може забезпечуватися роздільне розміщення чоловіків і жінок, дорослих і неповнолітніх, а також інших осіб. Незабезпечення належними умовами обвинувачених (підсудних), засуджених призводить до порушення їхніх прав на гідні умови тримання під час перебування.

2. У порушення вимог пункту 15 Інструкції, на окремих ділянках маршруту конвоювання відсутнє відеоспостереження, а саме: при службовому вході до будівлі та в коридорі до зали судового засідання відсутнє відеоспостереження. Така практика створює додаткові ризики порушення прав обвинувачених (підсудних), засуджених.

Порушення права на життя та безпеку (стаття 2 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 27 Конституції України).

3. У порушення норм Кодексу цивільного захисту України та Вимог щодо утримання, облаштування та експлуатації об’єктів фонду захисних споруд цивільного захисту, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 09.07.2018 № 579, у суді відсутнє найпростіше укриття, яке має забезпечувати можливість безпечного перебування населення від впливу небезпечних факторів, що виникають внаслідок надзвичайних ситуацій, воєнних дій або терористичних актів.

4. У порушення вимог пункту 7.1.9 ДБН Суди та пункту 13 Інструкції організації конвоювання та тримання в судах обвинувачених (підсудних), засуджених за вимогою судів, затвердженого спільним наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України, Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Державної судової адміністрації України, Генеральної прокуратури України від 26.05.2015 № 613/785/5/30/29/67/68 (далі – Інструкція), у приміщенні суду маршрут конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених не ізольований, оскільки утримувані особи частково конвоюються

доступним для третіх осіб коридором, що призводить до порушення їх прав та прав оточуючих на безпеку (фото 7).

5. У порушення пунктів 6.5.1, 9.9 ДБН Суди у приміщенні суду відсутні спеціальні санвузли для обвинувачених (підсудних), засуджених.

Порушення права на професійну правничу допомогу (стаття 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 59 Конституції України).

6. У порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, статті 59 Конституції України, вимог пункту 6.5.2 ДБН Суди, у приміщенні суду не обладнано кімнату для роботи адвоката з обвинуваченими (підсудними), засудженими, що унеможливлює реалізацію їх права на захист.

Окрім цього, зазначене порушення може стати причиною чергових звернень до Європейського суду з прав людини і виплатою Україною значних сум коштів в якості компенсації.

У справі «Фірстов проти росії» (скарга № 67312/12) Європейський суд з прав людини констатував, що хоч підсудний і міг спілкуватися зі своїм захисником через загородження у залі суду, у тому числі під час перерв, які оголошувалися для цієї мети суддею за клопотанням заявника, не було доведено, що такі консультації носять конфіденційний характер у зв'язку з присутністю конвою у межах досяжності слуху. Таким чином, ЄСПЛ засвідчив порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Порушення прав осіб з інвалідністю та маломобільних осіб (стаття 9 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю).

7. Окрім цього, у порушення вимог пункту 11.5 ДБН Інклюзивність, санітарні вузли у приміщенні суду не пристосовані для користування маломобільними групами населення у зв'язку з відсутністю у них поручнів та можливості людині на кріслі колісному потрапити до санітарної кімнати (фото 8).

ІІІ. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Територіальному управлінню Державної судової адміністрації України в Чернівецькій області, Заставнівському районному суду Чернівецької області відповідно до компетенцій:

1. Забезпечити кількість камер для підсудних (засуджених) не менш ніж 4 м^2 виходячи з розрахунку три камери на кожен зал судових засідань для розгляду кримінальних справ, приміщення для розміщення особового складу варти;

2. Забезпечити відеоспостереження на всіх ділянках маршруту конвоювання;

3. Облаштувати спеціальний санвузол для обвинувачуваних (підсудних), засуджених.

4. Забезпечити ізольованість маршруту конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених;

5. Облаштувати в суді найпростіше укриття;

6. Створити для маломобільних груп населення відповідні умови доступу до приміщень суду;

7. Облаштувати суд кімнатою для роботи адвоката з обвинуваченими (підсудними), засудженими.

До звіту додаються: фотофіксація на 2 арк. в 1 прим.

Головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини **Валерія СЕРЕДЕНКО**

Фотофіксація

Фото 1

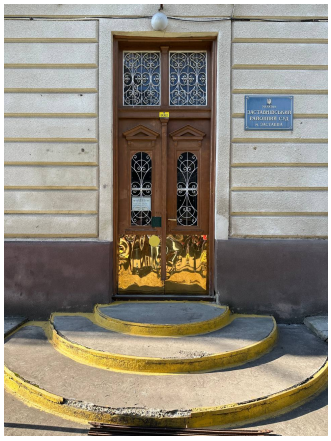

Фото 2

Фото 3

Фото 4

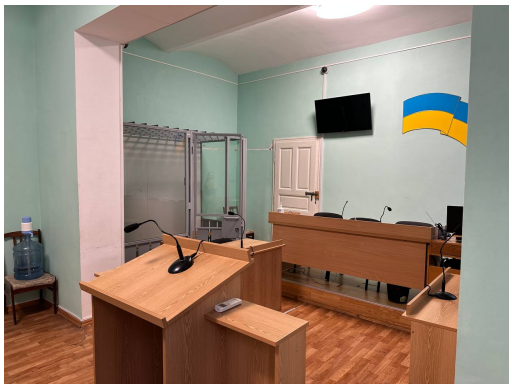

Фото 5

Фото 6

Фото 7

Фото 8

